

Академија струковних студија Шабац

Takmičarske vs. Kooperativne igre

- ✓ Cilj takmičarskih i kooperativnih igara
- ✓ Strategije ponašanja dece u takmičarskim i kooperativnim igrama
- ✓ Odnosi među decom tokom takmičarskih i kooperativnih igara
- ✓ Efekti takmičarskih i kooperativnih igara
- ✓ Primeri kooperativnih igara iz prakse

Kriterijum klasifikacije

Način organizovanja igre

Takmičenje (*Competition*)

vs.

Saradnja (*Cooperation*)

Cilj igre

Kompetitivne

- Pobediti druge.
- Jedan pobeđuje, ostali gube.

Kooperativne

- Zahtevi su takvi da se samo kroz saradnju sa drugima može postići cilj.
- Svi pobeđuju ili svi gube.

Strategije u ponašanju

❑ Kompetitivne

- Učesnici se tokom igre nalaze u ulozi rivala (protivnika).
- Smišljaju kako da savladaju prepreke do cilja (pobede).
- “Što tebi gore, meni bolje” (i obrnuto).

❑ Kooperativne

- Učesnici se tokom igre nalaze u ulozi saradnika, njihove akcije se sabiraju i nadovezuju.
- Međusobno se pomažu i bodre na putu do zajedničkog cilja.
- Svi su mi potrebni i važni.

Odnosi među decom

Kompetitivne

- Surevnjivost
- Zavist
- Ljubomora
- Rivalitet
- Sukobljavanje
- Netolerancija
- Agresivnost

Kooperativne

- Pomoć
- Podrška
- Prihvatanje
- Razumevanje
- Tolerancija
- Saradnja
- Kohezivnost grupe

Efekti aktivnosti

❑ Kompetitivne

- Atmosfera tokom igre je napeta, učesnici osećaju tenziju, doživljavaju stres...
- Ističe se pojedinac
- Većina su gubitnici što utiče na sumnju u svoje mogućnosti.
- Motorički najslabija deca, kojima je aktivnost najpotrebnija, najviše su ugrožena.

❑ Kooperativne

- Atmosfera tokom igre je relaksirana, učesnici se osećaju prijatno.
- Svi su ravnopravni i jednako vredni (svako doprinosi prema svojim mogućnostima).
- Svakom detetu se omogućava da bude uspešno, da stiče sigurnost i poverenje u svoje mogućnosti.

Primeri iz prakse

Priča o dva jarca na brvnu

<http://decijisnovi.com/prica-2>

MIMOILAŽENJE NA KLUPI
PAROVI

Dizajn studije

- Eksperiment sa dve grupe (*Kompeticija* vs. *Kooperacija*)
- Varijable su vrednovane pre i posle tretmana (8 meseci)
- Ocenjivanje sprovedeno na osnovu učestalosti pojave
  - 1. Nikad** (do 25%)
  - 2. Ponekad** (26-50%)
  - 3. Često** (51-75%)
  - 4. Uvek** (Preko 75%)

Varijable

Lični identitet i slika o sebi

- Pojam o sebi
- Pokazuje pozitivan stav prema sebi i drugima
- Pokazuje samopouzdanje
- Pokazuje nezavisnost
- Poštuje svoja i prava drugih

Samokontrola i interakcija

- Sledi većinu pravila i rutina
- Izražava emocije na odgovarajuće načine
- Igra se u skladu sa svojim razvojnim nivoom
- U igri saraduje sa vršnjacima

Socijalno ponašanje

- Pokazuje empatiju
- Razume i poštuje razlike
- Deli sa drugima
- Preuzima odgovornost
- Probleme rešava kompromisom i dogovorom

Postupak ocene ličnog identiteta

Pojam o sebi

- Opisuje sebe
- Bira zadatke u skladu sa svojim mogućnostima
- Precenjuje svoje mogućnosti
- Podcenjuje svoje mogućnosti
- Efikasan je u obavljanju aktivnosti

Pokazuje pozitivan stav prema sebi i drugima

- Bez teškoća se odvaja od roditelja
- Uspostavlja direktan kontakt očima
- Traži pomoć kada mu je stvarno potrebna

Pokazuje samopouzdanje

- Uživa u vežbanju novih veština
- Deli postignuća sa drugima
- Pokazuje upornost u usavršavanju veština

Postupak ocene ličnog identiteta

Pokazuje nezavisnost

- Ne “lepi” se za drugu decu
- Radi samostalno
- Bira čime će da se bavi
- Koristi materijal iz okruženja da izrazi originalne ideje
- Zna da funkcioniše nezavisno, ali i da koristi pomoć vaspitača (učitelja, nastavnika)

Poštuje svoja i prava drugih

- Pokazuje poštovanje za sebe i druge
- Insistira na pravednim postupcima
- Štiti svoj rad /produkt
- Štiti sebe fizički ili emocionalno
- Svesno je toga da druga deca i ljudi nisu stvari i da su važni

Ocene samokontrole i interakcije

Sledi većinu pravila i rutina

- Zna za dnevni plan i sledi ga
- Ume da objasni grupna pravila
- Prelazi iz aktivnosti u aktivnost neosetno
- Poštuje pravila

Izražava emocije na odgovarajući način

- Izražava sve vrste osećanja (od besa do smirenosti)
- Preusmerava ponašanje (uz podršku)
- Prepoznaje i imenuje razna osećanja
- Objašnjava razloge svojih osećanja

Igra se u skladu sa svojim uzrastom

- Igra se samo
- Igra se pored drugog deteta uz malo ili nimalo interakcije
- Sledi sugestije vaspitača (trenera, učitelja) da bi obogatilo igru sa vršnjacima
- Učestvuje u kooperativnim aktivnostima

Ocene samokontrole i interakcije

U igri saraduje sa vršnjacima

- Započinje razgovore
- Uspešno neverbalno poziva u igru
- Kad ga pozovu pridruži se igri ili pita: „Da li mogu da se igram“
- Čeka na red
- Podstiče drugu decu na igru
- U igri doprinosi svojim idejama, a prihvata i tuđe
- Ima posebne drugarice i drugove

Ocene socijalnog ponašanja

Pokazuje empatiju

- Pokazuje da je svesno osećanja drugih (nemir, radost, tuga...)
- Pomaže drugima koji su u nevolji

Razume i poštuje razlike

- Igra se sa detetom drugačijeg porekla
- Pokazuje interesovanje za različitosti drugih
- Kada govori o različitostima, koristi adekvatne nazive

Deli sa drugima

- Prihvata alternative
- Daje drugima igračke
- Dozvoljava drugima da završe
- Od drugih uzima igračke nakon što ih pita

Ocene socijalnog ponašanja

Preuzima odgovornost

- Služi se materijalom na odgovarajući način
- Pomaže pri raspremanju
- Dovršava zadatke

Probleme rešava kompromisom i diskusijom

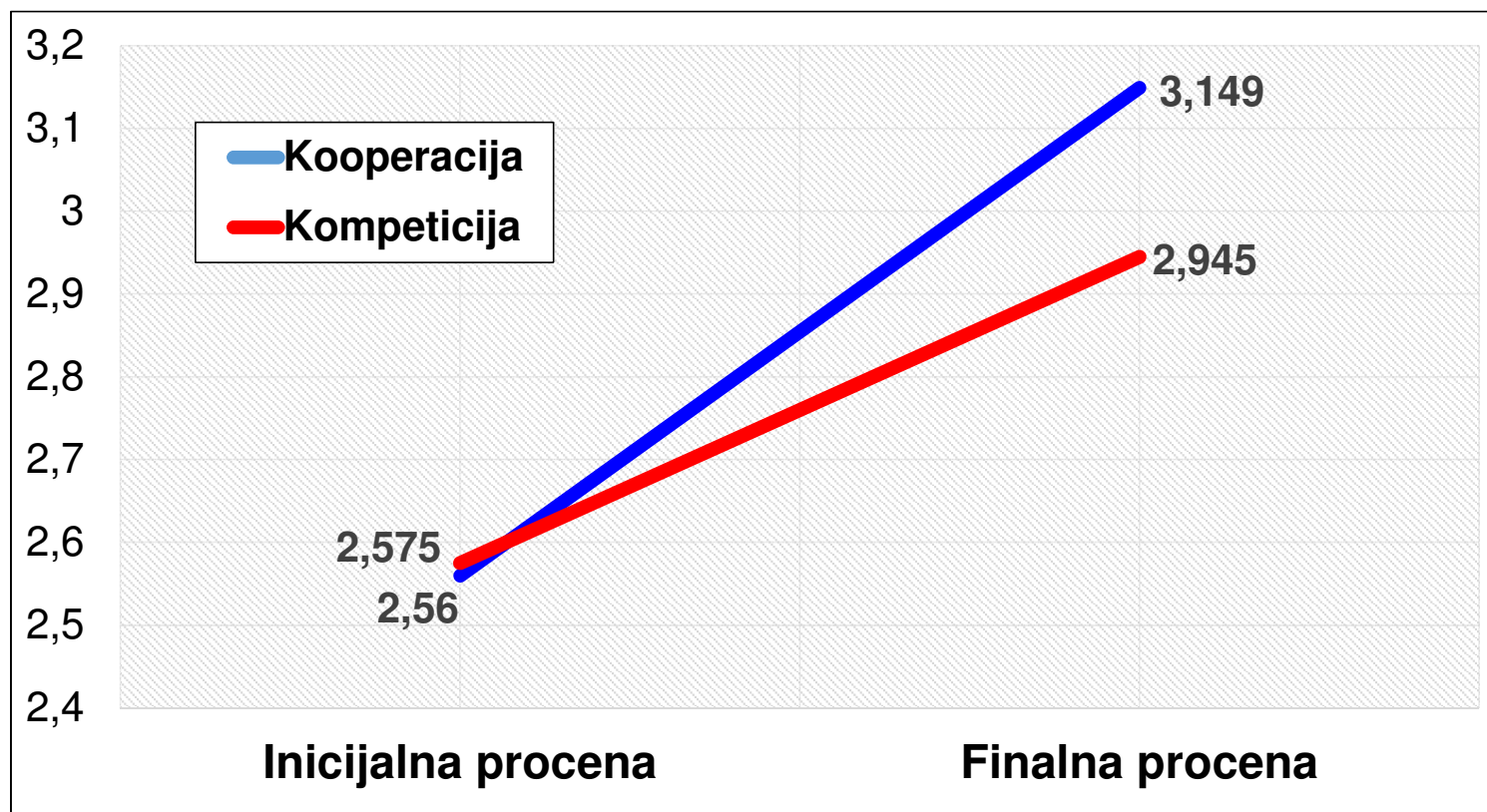
- Kada sa drugim detetom dođe u sukob, služi se odgovarajućim rečima
- Sukob rešava na odgovarajući način bez podrške odraslih
- Razmenjuje igračku za igračku

Najvažniji **rezultati**

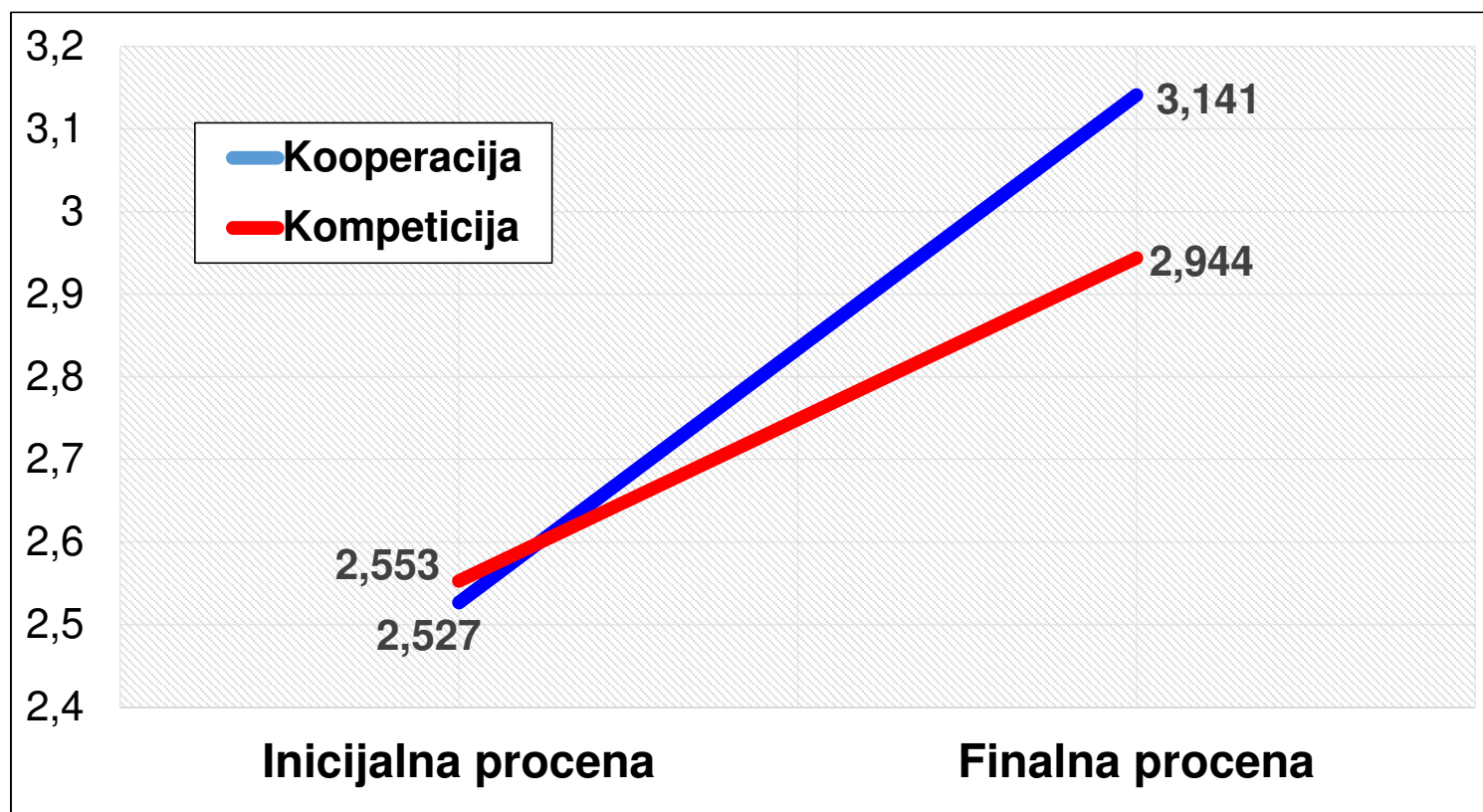
Lični identitet i slika o sebi

$F = 3,564$; $p = 0,061$

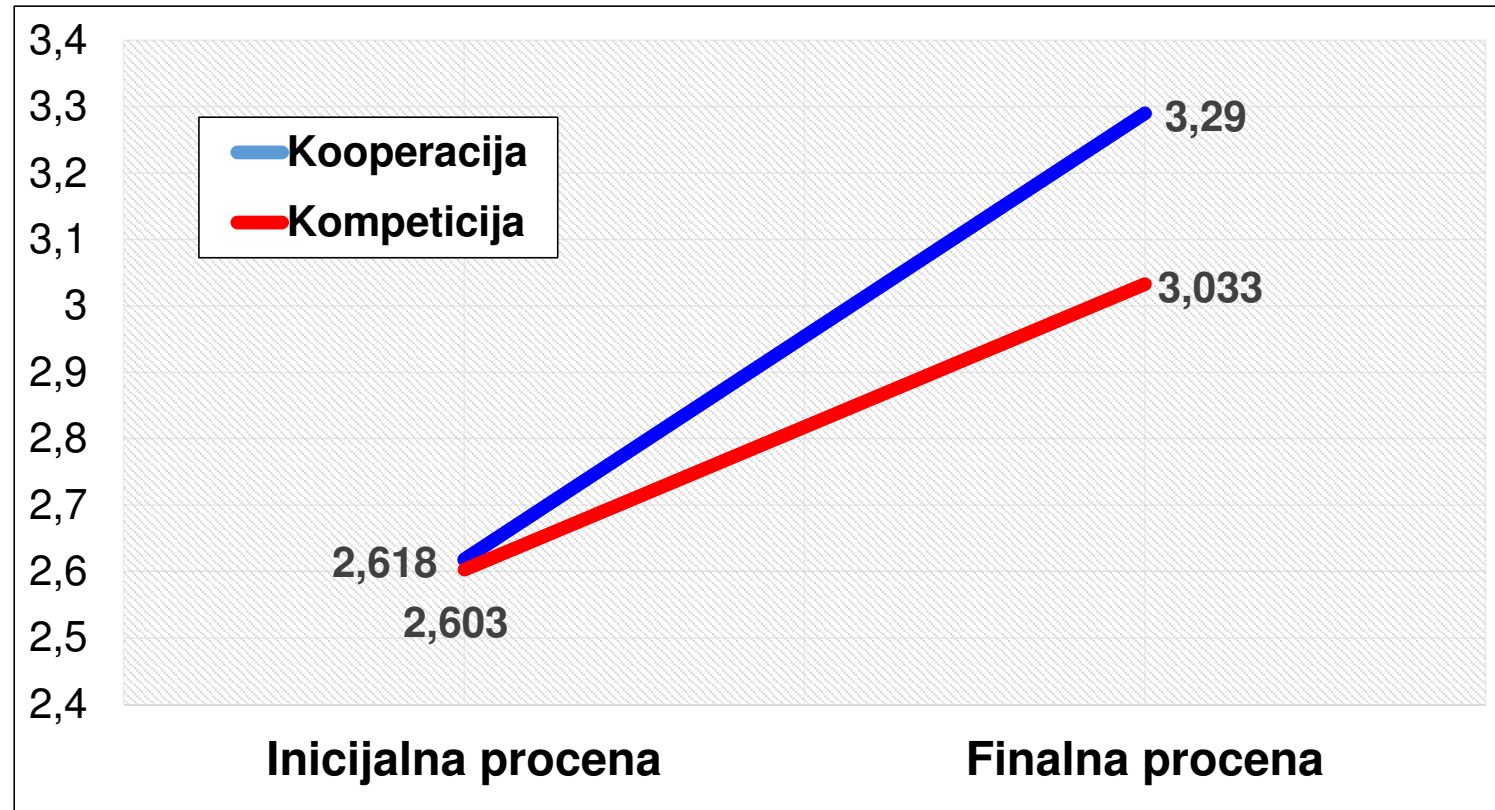
Samokontrola i interakcija

$F = 2,821$; $p = 0,095$

Socijalno ponašanje

$F = 5,655^*$; $p = 0,019$

Zbirna ocena

